

334

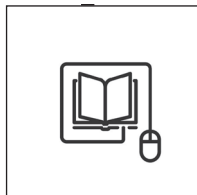
A full-page photograph showing the silhouettes of people and a large stone cross against a sunset sky. The sun is a bright orange circle on the horizon. On the left, a person stands with their back to the camera. In the center, two more people are visible, one standing and one crouching. On the right, a large, dark stone cross stands prominently. The sky transitions from a deep blue at the top to a warm orange near the horizon.

EL BUTLLETÍ

UNIÓ EXCURSIONISTA DE VIC abril/maig/juny_2026

ÍNDEX

EDITORIAL 3

Vocabulari de la UEVIC

REPORTATGE 5

Aplec de Matagalls

EXCURSIONISME 12

Fites de l'excursionisme, camí al futur

COL·LECTIVES 16 - 20

Monstra'ns la teva comarca

100 ANYS 22

1926

AQUÍ, ARA I AHIR 23

El Santuari de la Salut

MALA HERBA 24

L'escurçó pirinenc

LA FOTO 25

El cim de Sant Jeroni

EL LLIBRE 26

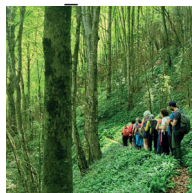

Osona en BTT

NOTÍCIES 27

AGENDA 31

VAL LA PENA ANAR-HI 31

Equip de redacció:

- **Joan Conill** (Cap de redacció)
- **Maria Pujol**
- **Marta Bisquert**
- **Lluís Santanach**

Col·laboren en aquest número:

- Oscar Farrerons:** Reportatge
- Montse Grau i Kata Varju:** Col·lectives
- Judit Roma:** Mala Herba
- Jordi Anglada:** El llibre
- Josep P.:** Val la pena anar-hi!

Portada

L'Aplec de Matagalls, posta de sol, any 2012.

Autor: **Arxiu Oscar Farrerons**

Tot el que s'expressa en els articles del BUTLLETÍ és responsabilitat dels seus autors

Casa Galadies
C. de la Riera, 22
08500 VIC
Tel. 93 885 51 20
unioexcursionistavic.org

Disseny i impressió:

Pla Montferrer Disseny / Dipòsit legal B-20.126-95

Imprès en paper 100% reciclat i ecològic amb tintes vegetals

Núria Macià Casanovas

Vocabulari de la Unió ciutat

- 1 f. [LC] Població gran que té més preeminències que una vila.
- 2 f. [LC] Població gran per contrast amb les viles, els pobles i el camp.

Aquestes definicions expliquen què és una ciutat, però avui voldria parlar d'una altra cosa: del vincle entre la Unió Excursionista de Vic i la ciutat de Vic.

Quan pensem en l'entitat, és fàcil imaginar muntanyes, camins, cims o parets d'escalada. Però la realitat és que una part important de la nostra activitat passa molt a prop de casa. La Unió forma part del teixit associatiu de Vic i, des de fa més de cent anys, intenta aportar el seu granet de sorra a la construcció d'una ciutat més activa, participativa i compromesa.

Aquest vincle es veu, en primer lloc, en els espais que la ciutat posa a disposició de l'entitat. La Casa Galadies, que és la nostra seu, el rocòdrom Joan Colet, que gestionem des de fa gairebé tres dècades, o els diferents espais que utilitza l'Escola Esportiva són exemples d'una col·laboració continuada amb l'Ajuntament que ens permet desenvolupar bona part de la nostra activitat. És una confiança que agraïm i que intentem retornar.

Però la nostra relació amb la ciutat va molt més enllà dels equipaments.

Entenem que formar part d'una entitat centenària també implica assumir responsabilitats envers la comunitat. Per això intentem ser presents en aquells espais on es pensa, es debat i es construeix la ciutat i el territori del futur.

Participem activament en el Comitè Tècnic de la Fira de Muntanya, aportant propostes i continguts que connectin la muntanya amb la societat. A la darrera edició vam impulsar iniciatives tan diverses com una taula rodona amb dones presidentes d'entitats excursionistes, la 1a Cronopassera urbana o la recurrent xerrada tècnica sobre primers auxilis a la muntanya. Són activitats que ajuden a apropar els valors de l'excursionisme a persones que potser encara no formen part del nostre món. També participem cada any a la Mostra d'Entitats de Vic, perquè creiem que una ciutat rica és

aquella que té un teixit associatiu viu i connectat. És un espai que ens permet explicar qui som, però també conèixer la feina de moltes altres entitats amb qui compartim objectius i inquietuds. La nostra contribució també passa per la conservació i la promoció del patrimoni natural. El manteniment del PR-C 40 de Vic fins a Sant Pere de Casserres és una feina discreta però constant que permet que centenars de persones gaudeixin cada any d'un itinerari senyalitzat i segur. Sovint no es veu, però darrere de cada marca hi ha hores de voluntariat.

Hi ha activitats que simbolitzen especialment aquesta voluntat de servei. Una d'elles és la caminada accessible Fent Camí, que organitzem conjuntament amb l'Ajuntament. Cada any un equip de voluntaris de la Unió dissenya els 3 recorreguts (2,5km, 5km i 10km), els marca i vetlla perquè tothom pugui gaudir de la jornada. És una activitat que ens recorda que caminar, descobrir i gaudir de l'entorn ha de ser possible per a tothom.

També formem part de l'organització de la 7 Portals, una de les activitats més emblemàtiques de la Festa Major. Més enllà de la cursa, és una demostració del que una ciutat és capaç de fer quan les entitats, el voluntariat i les institucions treballen plegats. Més de 2.000 persones corrent pels carrers de Vic són molt més que una competició esportiva: són una celebració col·lectiva de l'esport, la salut, la convivència i el sentiment de comunitat. Com a entitat, ens agrada formar-ne part perquè compartim els valors que representa: esforç, esport popular, voluntariat i vinculació amb el territori.

Les entitats excursionistes hem estat històricament molt més que organitzadores d'activitats esportives. També hem estat observadores, defensores i divulgadores del territori. Per això la Unió participa en espais de debat i reflexió sobre qüestions que afecten la ciutat i la comarca, tant si són impulsats des de les institucions com si neixen de la iniciativa ciutadana. Ho hem fet en projectes vinculats al patrimoni natural, la qualitat ambiental, la planificació urbanística o la preservació del paisatge. També formem part de plataformes i espais de debat com Per una Plana Viva, on compartim la preocupació per la preservació del territori, el paisatge i la qualitat de vida de les generacions futures. És una manera diferent de fer excursionisme: caminar pel territori, conèixer-lo i també comprometre'ns amb el seu futur. A vegades pensem que la contribució de la Unió a la ciutat són les activitats que organitzem, però potser la nostra aportació més gran són les persones. Centenars de persones voluntàries que, al llarg dels anys, han dedicat temps, coneixement i energia a fer possible activitats, projectes i iniciatives que van molt més enllà de l'entitat mateixa.

Perquè la Unió Excursionista de Vic no és només una entitat que fa activitats a la muntanya; és també una entitat que se sent part de la ciutat, que hi participa i que vol contribuir en el seu futur. Al capdavant, fer excursionisme també és això: estimar el territori. I estimar-lo, comença sovint, pel lloc on vivim.

Bona ciutat i bona muntanya!

Les entitats excursionistes hem estat històricament molt més que organitzadores d'activitats esportives. També hem estat observadores, defensores i divulgadores del territori.

**Presidenta de la Unió
Excursionista de Vic**

L'APLEC DE MATAGALLS: UNA GRAN FESTA EXCURSIONISTA

Moments abans de celebrar-se la missa del primer Aplec de Matagalls, any 1950.
Foto Santiago Bofill, arxiu Associació Amics Aplec de Matagalls

Costa de trobar un aplec que s'hagi celebrat de manera continuada durant 75 anys. L'Aplec de Matagalls s'ha celebrat des de l'any 1950, adaptant-se als temps de cada moment, però sempre mantenint tres elements cabdals: l'espiritualitat cristiana entorn de sant Antoni Maria Claret i Mn. Cinto Verdaguer, l'estimació a la muntanya i l'essència catalanista demostrada des d'èpoques ben difícils.

L'origen de l'Aplec de Matagalls fou la veneració a la creu plantada al cim del turó des de temps antics. El motiu va ser commemorar la canonització del pare Antoni Claret, qui va manar reposar la creu el 1840. Aquesta creu va durar força anys, però també es va veure afectada per les inclemències del pas del temps i va ser reconstruïda i beneïda de nou el 1894. Al 1950, per commemorar la santificació del pare Claret un grup de feligresos va decidir celebrar un aplec a la Creu que el nou sant havia aixecat al Matagalls. Van exposar el projecte a les entitats excursionistes de Barcelona, i a l'estiu sortien cap a Vic. Tot seguit, aquests primers apleguistes es varen dirigir a Viladrau amb dos autocars per passar-hi la nit. L'endemà enfilaren cap a Bordoriol, coll Pregon i arribaren a la Creu, que havia estat restaurada pel seu propietari, per celebrar una missa en honor al pare Claret. L'èxit de la celebració va portar els organitzadors a repetir-la l'any següent i així és com va néixer l'Aplec de Matagalls. Faustí Illa i Salvà (1909-1999) va estudiar al seminari i va ingressar als Claretians, congregació religiosa fundada per sant

L'origen de l'Aplec de Matagalls fou la veneració a la creu plantada al cim del turó des de temps antics

El pare Illa oficiant la missa de l'Aplec de l'any 1957. Foto arxiu Associació Amics Aplec de Matagalls

Antoni Maria Claret. El pare Faustí Illa organitzava cada any el nou Aplec. Coordinava la pujada, el concurs de rams de flors silvestres, la missa, el foc de camp i la construcció d'una nova font. Tot a títol personal, però sempre recolzant-se amb gran quantitat de seguidors, que s'organitzaven en colles locals d'arreu del Montseny i vorals. També era el responsable de l'edició de *l'Àlbum* de l'Aplec. El pare Illa va guiar durant quasi cinquanta anys l'Aplec de Matagalls, on va saber unir pàtria, fe i natura, i en va esdevenir l'ànima. El 1998 l'Associació Amics Aplec de Matagalls va endegar la sol·licitud de la Creu de Sant Jordi per al pare Illa. Comptaven amb el suport de diverses entitats i ajuntaments, i més de dues mil signatures, però quan s'estaven

realitzant els darrers tràmits protocol·laris, el pare Illa va morir i la Creu de Sant Jordi no li va poder ser concedida.

Després de la celebració de l'Aplec de Matagalls s'inaugurava una font a la muntanya. En els primers aplecs es construïen nous brolladors propers als llocs d'acampada de manera que la font, a més del valor simbòlic que aportava, permetia sadollar els apleguistes que pujaven a la Creu. A les primeres dècades els apleguistes es trobaven els diumenges per fer de paletes i aixecar amb perseverança les seves magnífiques fonts, però ara són els ajuntaments que s'encarreguen de la construcció de noves fonts i del seu manteniment. Independentment de l'autoria de les fonts, del lloc o el seu caràcter, la dada important és que la celebració de l'Aplec de Matagalls manté una herència perdurable a la muntanya: les més de seixanta fonts del Matagalls, entre les quals hi ha les esplèndides fonts de coll Pregon (1950), Claretà (1958), de mossèn Cinto (1959), Pomereta (1963), Bosch i Jover (1964), i Freda (1970).

L'Aplec de Matagalls se sustenta sobre tres pilars: esperit catalanista, amor a la muntanya i espiritualitat cristiana. La missa que es celebra al peu de la Creu és un dels actes més importants. Quasi sempre ha estat celebrada pel bisbe de Vic: primer, pel bisbe Ramon Masnou; després, pel bisbe Josep M. Guix, i actualment pel bisbe Romà Casanova. La missa sol ser concelebrada, juntament amb el bisbe, per altres mossens. En els darrers anys la majoria d'oficiants han estat claretians d'arreu del món, estudiosos de l'obra del

Quan s'estaven realitzant els darrers tràmits protocol·laris, el pare Illa va morir i la Creu de Sant Jordi no li va poder ser concedida

El bisbe de Vic, Ramon Masnou, el 1965, en l'acte de benedicció de la font de Torras i Bages per al 16è Aplec. Foto Miñana, arxiu Associació Amics Aplec de Matagalls

pare Claret a Vic. El 2023 la missa va ser oficiada pel pare Sebin, d'origen indi, acompanyat per altres claretians procedents de Sri Lanka, Hondures, Indonèsia i Vietnam; en un curiosa imatge de religiosos arribats d'arreu del món celebrant en català l'eucaristia. En acabar la missa es canta *el Virolai* de cara a Montserrat.

El 1959 se celebrà el 10è Aplec i per commemorar-ho es decidí obsequiar els col·laboradors de l'organització amb una medalla. Serà a partir de la 11a edició de l'Aplec que es començà la tradició d'honorar els apleguistes amb un premi a la constància. Des d'aleshores s'editen unes petites targetes que els romeus omplen amb el seu nom i la data, i que recullen els organitzadors durant l'Aplec. D'aquesta manera es comptabilitza l'assistència de cada apleguista. El 1965, a més dels premis a l'assistència dels 10 anys, també s'inicià la concessió dels premis als 15

Tres membres de la Guàrdia Civil en una fotografia amb una colla d'excursionistes al 14è Aplec, any 1973. Foto Ungé, arxiu Associació Amics Aplec de Matagalls.

anys, i a partir d'aquí es van sumant anys, amb premis als 20, 25, 30, 35, 40, 45 ... aplecs pujats. De moment, el premi més llongeü ha estat per a Manel Mas, que el 2019 va recollir al peu de la Creu (amb 93 anys complerts) el reconeixement als seus 70 aplecs pujats.

L'Aplec de Matagalls sempre ha estat una festa en què s'han potenciat els valors catalanistes. El llibret anual que s'edita està escrit íntegrament en català des del 1951, i des dels primers aplecs, hi ha onegat sempre la senyera. La convivència de la Guàrdia Civil, que pujava antigament als aplecs, amb aquestes manifestacions catalanistes no devia ser senzilla, però fou possible gràcies a la mà esquerra del pare Faustí Illa. Els escrits i les poesies que es poden trobar al llibret anual, en què podreu llegir que tenen com un dels temes principals l'amor cap a la nostra pàtria, i la figura de Mn. Cinto Verdaguer, que va

L'Aplec de Matagalls sempre ha estat una festa en què s'han potenciat els valors catalanistes. El llibret anual que s'edita està escrit íntegrament en català des del 1951 i des dels primers aplecs

identificar la Creu de Matagalls, com la Creu de Catalunya.

L'Aplec de Matagalls sempre ha tingut una vessant lúdica i això també s'ha manifestat amb la ballada de sardanes que ha acompanyat l'Aplec. Les sardanes sempre han anat a càrrec de la cobla Genisenca (de Taradell). Les sardanes es toquen i ballen en acabar l'Aplec. En els primers aplecs es van portar a terme a coll Pregon i des de 1956, al pla de la Barraca, on es feia l'acampada. Els músics pujaven a peu amb els seus instruments des de Collfornic. A l'aplec de 1972 les sardanes van abandonar el pla de la Barraca i des d'aquell any es ballen a la plaça Major de Viladrau, patrocinades per l'Ajuntament de Viladrau.

Una de les activitats més recordades de l'Aplec de Matagalls és el foc de camp, que es va organitzar des de l'any 1956, en la primera acampada al pla de la Barraca. El foc de camp permetia unes vetllades agradables a la vegada que protegia els assistents del fred de la nit. Al voltant del foc de camp hi havia tota mena de manifestacions artístiques, tot i que prevalien els músics i cantants de cançons tradicionals. L'any 1967 hi participà la Maria Dolors Laffitte, amb un petit recital de cançons populars i modernes. També hi participaven apleguistes que recitaven

Acampada al 1967 d'una colla d'excursionistes osonencs, preparats per pujar al 18è Aplec de Matagalls. Foto S. Serra, arxiu Associació Amics Aplec de Matagalls.

poesies pròpies o de les més populars del nostre país, i humoristes, que amenitzaven el personal amb els seus acudits i monòlegs. Quan les flames minvaven, la gatzara deixava pas al recolliment i l'oració. Les prohibicions de fer foc a la muntanya, i també d'acampar-hi, van acabar amb el foc de camp. L'últim que es va portar a terme va ser al 36è Aplec, l'any 1985.

Una altra de les tradicions de l'Aplec de Matagalls era el concurs de rams de flors boscanes. En el concurs de 1951, els 10 premiats foren obsequiats cada un amb un crucifix beneït pel Sant Pare. Del que es tractava, més que guanyar, era de participar. De flors boscanes n'hi ha de moltes varietats al Montseny i els apleguistes podien fer els seus rams ben diferents uns dels altres. Al 9è Aplec, l'any 1958, es van arribar a presentar fins a 96 rams i tots els concursants foren obsequiats amb una medalla de Sant Bernat del Montseny. El darrer any que es va portar a terme el concurs va ser el 1983, a causa de la reglamentació per a la protecció de la flora i fauna del Parc Natural del Montseny i des d'aleshores es va eliminar el concurs de rams de flors boscanes de l'Aplec de Matagalls.

El 1974, per celebrar el 25è Aplec, es va erigir davant de la Creu de Matagalls una

Primera missa a l'altar del 25è Aplec de Matagalls, 1974. Foto arxiu Associació Amics Aplec de Matagalls

gran taula de pedra a mode d'altar. Un grup d'apleguistes van decidir aixecar un gran pedró per retre homenatge al pare Illa per aquest 25è aniversari. Al tester que mira la Creu s'hi va gravar la inscripció "AL P. FAUSTÍ ILLA, CMF". Lamentablement, el temps no va acompanyar gens i els actes i els participants de l'Aplec es varen dispersar per buscar aixopluc. Malgrat tot, l'altar fou beneït pel bisbe de Vic. L'altar és una gran llosa polida, que se sustenta per un espectacular suport de ferro forjat amb l'escut de Catalunya, obra del forjador garriguenc Manel Mas. Sobre la taula hi ha esculpit en baix relleu un dibuix d'Antoni M. Vilarubias, que situa els principals punts de referència de Catalunya des de la Creu: BarCELONA, Poblet, Montserrat, Lleida, Sant Marçal, Vic, Montsec, Sant Pere de Roda, Sant Martí de Canigó, Núria, el Pedraforca i la Vall d'Aran. Cisellat al frontis de la taula es pot llegir una benedicció litúrgica del poeta Mn. Colom.

El 1987 es fundà l'associació "Amics Aplec de Matagalls". Els membres de la primera junta foren: Faustí Illa (president), Josep Maria Codina (vicepresident primer), Amadeu Rosell (vicepresident segon), Ramon Pareras (comptador), Josep Ferreres (tresorer), Joan Alsina (secretari) i Carles Tomàs (conseller delegat). Fins l'any 1987 l'Aplec de Matagalls era organitzat a títol personal per Faustí Illa, ajudat per colles locals. Però amb els anys el pare Illa s'adonà que no ho podia tirar endavant ell sol, de manera que es fundà l'associació. La primera seu oficiosa de l'associació va ser el restaurant 4 Carreteres de Tona, on es trobaven els membres de la junta per organitzar els actes de l'Aplec. Amb motiu del 50è Aplec, l'any 2000, i pocs mesos després de la mort del pare Illa, l'alcalde de Vi-

Pel 50è Aplec, celebrat el juliol de 1999, s'inaugurà a Viladrau la font del 50è aniversari

ladrau d'aleshores, Eudald Formatjé, va oferir un local per a l'Associació a l'antic Centre Cultural Europeu de la Natura, actual Espai Montseny, situat al veïnat viladrauenc de les Farigoles.

Pel 50è Aplec, celebrat el juliol de 1999, s'inaugurà a Viladrau la font del 50è aniversari, dedicada al pare Illa (mort aquell mateix any al febrer), amb un pedró que reproduceix en baix relleu la seva efígie (obra de l'escultor Ramon Solasagals), i amb el següent escrit: "Fausti Illa i Salvia, promotor i animador dels aplecs a Matagalls". Per fer una festa més sostenible i respectuosa amb el medi natural, va ser el primer any que no va pujar cap vehicle de motor a la Creu de Matagalls. Els materials necessaris per poder portar a terme l'Aplec van pujar a les alforges d'un parell de rucs. Els 50 anys de l'Aplec van coincidir amb els 150 anys de la fundació de la Congregació dels Claretians (Vic, 1849), i els 100 anys de la fundació del setmanari *La Creu del Montseny* per part de Verdaguer. De manera que tornaven a relacionar-se els noms de Claret i Mossèn Cinto Verdaguer amb l'Aplec.

Membres de la primera junta de l'associació Amics Aplec de Matagalls, celebrada al restaurant 4 Carreteres de Tona, any 1991. Foto arxiu Associació Amics Aplec de Matagalls.

L'Aplec de Matagalls és un acte que es porta a terme en un sol dia, el segon diumenge de juliol, però també deixa un testimoni cultural i històric, ja que per cada Aplec s'ha editat un petit llibret recordatori commemoratiu, popularment anomenat "Àlbum". Els àlbums recullen el testimoniatge gràfic i escrit d'allò succeït a l'Aplec anterior, amb aportacions literàries, científiques, poètiques, i dibuixos, sempre al voltant dels tres temes principals de l'Aplec: el misticisme del pare Claret i Mossèn Verdaguer, l'amor a Catalunya i l'estimació a la muntanya i a la natura en general. Actualment els àlbums són enviats al domicili de cada soci, però antigament eren lliurats el dia de l'Aplec. També es poden consultar a les biblioteques municipals de gran quantitat de pobles catalans, i a l'arxiu de la Universitat de Vic. El primer *Àlbum* es va editar al 1950, previ a la celebració de l'Aplec, per poder ser entregat als excursionistes que anessin el dia de la festa prevista a

Antoni Subirana (avi Ton) a l'Aplec de 1975 davant el pedrò dedicat a Pau Casals a coll Pregon. Foto Subirana, arxiu Associació Amics Aplec de Matagalls.

L'hora dels Adéus, any 2025 (foto: Jordi Lloreda)

Matagalls. Aquest primer *Àlbum*, amb el títol, “El Romero Claretiano. Recuerdo de la Canonización”, tenia textos del pare Illa i dibuixos d’Elies Mateu i Jorge Luís. Se’n van editar 500 exemplars. El maig 1951 es va editar el segon Àlbum, titulat “Fiestas Claretianas en Matagalls”, amb fotos dels actes del primer Aplec. A partir del segon Aplec, tots els llibrets anuals van ser editats en català.

L’Aplec de Matagalls és una obra coral, una feina de gent que ha treballat durant molt de temps en les darreres set dècades perquè cada any puguem portar a terme l’Aplec. Dit això, és evident que si no fos per l’esforç d’unes persones en concret, l’Aplec no seria el que és, ni segurament hagués tingut el recorregut i l’empremta que té en l’actualitat. Alguns eren constructors de fonts, altres van destacar per

la seva tasca organitzadora o per la seva espiritualitat, per ser grans dibuixants o per les seves aportacions literàries, científiques o poètiques als àlbums de l’Aplec; altres van participar en qualsevol tasca de l’organització. Entre els col·laboradors cabdals podem destacar mossèn Antoni Batlle, el poeta i mestre Miquel Bosch i Jover, Lluís Solà Escofet, Ricard Viladomiu, Antoni Subirana, Santiago Bofill, Josep M. de Casacuberta, Claudi Gimeno, els fotògrafs Josep M. Vidal i Xavier Valls, Delmiro de Caralt, Miquel Coll i Alentorn, mossèn Joan Colom, Ramon Pareras, Jesús Blanco, Francesc Pujol, Carles Tomàs, Josep Planesas, pare Hilderbrand M. Miret, Tomàs Santjust, Joan Castellsagué, Amadeu Rosell, pare Ramon Caralt, Àngel Rabat, Antoni Guzman... i molts més.

Hora dels Adéus. Any 2022 (foto: Rosa Pasaret)

Bibliografia

Farrerons, Oscar. (2025). 75è Aplec de Matagalls, setanta-cinc anys de festa al Montseny. Ausa, 193-194, pp. 383-403. <https://hdl.handle.net/2117/446696>

FITES DE

L'EXCURSIONISME, CAMÍ AL FUTUR

(Continuació de la primera part de l'article publicat en l'anterior Butlletí nº 333)

El matí de l'endemà assistirem amb la Núria Macià (presidenta) a l'assemblea general ordinària de la FEEC representant la Unió Excursionista de Vic que en aquesta ocasió representava la segona entitat en nombre de vots, després del CEC. Com ja és habitual l'acte fou feixuc, pràcticament sense debat. Finalment, es posa en coneixement la voluntat de la junta de la FEEC de tornar a presentar-se per una pròxima legislatura aprovant i posant en marxa el procés electoral.

La tarda comença amb una setena taula rodona on la Núria va ser amfitriona. "La salut i el futur de les nostres entitats. Bona pràctica de relleu a les juntes directives" Són ponents dues presidentes i dos presidents d'entitat. El president del CEC va insistir en els desafiaments socials, la crisi de valors, el catalanisme inclusiu per cohesionar un alt percentatge de població forana, la salut integral basada en el benestar físic i emocional connectant amb la natura, l'educació en l'emergència climàtica i ambiental com eixos bàsics per modernitzar l'excursionisme i ser útils en el futur. Més enllà del relleu administratiu de les entitats hi ha d'haver la voluntat transformadora d'evolucionar amb relleus generacionals joves que liderin el canvi amb generositat per afavorir el bé comú a partir d'un excursionisme regeneratiu, amb definició d'objectius comuns de totes les entitats. Tot un decàleg de bones intencions des d'una mirada llarga i transversal. Seguidament, fou el torn de la presidenta de l'UME Gavà que després d'una crisi postcovid es regenera a partir de la base de crear comunitat i pertinença

amb samarretes corporatives, activitats socials al local que donen cobertura a joves, famílies i jubilats amb un club de lectura, un programa de difusió a la ràdio local, un pla de voluntariat i nous canals de comunicació amb els socis. Damunt d'aquesta base social s'hi consoliden novament activitats de muntanya i escalada, marxes i caminades que fan créixer i cohesionar l'entitat. La tercera exposició és el torn de la Núria, primera presidenta d'una entitat excursionista vigatana després de més de cent deu anys d'història amb una junta gairebé parietària i la inclusió de joves en càrrecs a les seccions. Quatre anys de govern comencen a donar fruits amb un major grau de sensibilitat cap al valor social de l'entitat, amb mirada llarga per arribar al conjunt de la població. S'inicia un programa d'acolliment i benvinguda als nous socis i el retorn d'activitats que generin comunitat, pertinença i voluntariat. Cal cercar l'apoderament dels joves en l'organització d'activitats, assumint que cal deixar provar i aprendre sota el patró assaig error trencant els patrons de sempre. Adaptar-nos a compaginar compromisos d'activitats a mitjà termini amb

La setena taula rodona amb la Núria com amfitriona

la immediatesa de decisions dels joves, sovint a darrera hora. Qüestionar-nos i reorganitzar-nos perquè les tasques dels voluntaris siguin optimitzades i reconegudes. Buscar professionals que s'alineïn amb els valors de l'entitat per assolir una hibridació de tot l'equip humà que conforma l'entitat com a fórmula per reduir les friccions entre voluntaris que gestionen i professionals que treballen. Ser sensibles i conseqüents davant els reptes climàtics i ambientals. Tot això amb una mirada feminitzada a tots nivells, entitats i federacions, que permetin la normalització del col·lectiu excursionista en aquest àmbit. En darrer terme, el president de l'AAMM Prades planteja una entitat més simplista que a base de festes i àpats aglutina massa social a partir d'una bona comunicació a les xarxes i té prou múscul per a fer activitats. Té molt clar que les entitats tiren endavant quan hi ha gent que es motiva i suma, per contra, els que resten és millor que n'estiguin al marge. No es planteja gaire el futur, quan aquest sistema deixi de funcionar, en sortirà un altre o desapareixerà perquè s'ha esgotat o ja no es creurà necessari. Tot plegat un panorama complex de les entitats excursionistes que convergeix en la crisi social de valors i la coresponsabilitat d'evolucionar.

La vuitena sessió "Esdeveniments esportius. Organització; empreses o entitats?" dugué a la taula dues empreses, una entitat i un poble (Aristot) totes elles organitzadores de curses de muntanya. D'una banda, les empreses mostren la seva estructura organitzativa amb les macro dades que suporten les grans curses com l'Ultrapiureu. Uns 150 professionals treballant durant un mes, quatre-cents voluntaris de suport, quatre mil dos-cents inscrits i impactes econòmics al territori

Més enllà del relleu administratiu de les entitats, hi ha d'haver la voluntat d'evolucionar

de cinc milions d'euros a part dels tres milions en conceptes mediàtics. Tot i això, sorprèn que les dades d'impacte ambiental siguin positives, fins i tot en el tram nocturn. Potser hem de creure que la fauna salvatge està conxorxada i assisteix com a públic a l'esdeveniment en lloc de fugir del seu hàbitat. Totes les xifres econòmiques donen retorn als negocis del territori i al sector turístic a banda del mateix organitzador privat i els espònsors; però ningú parla del retorn que té la cursa a la natura, el veritable camp de batalla per batre el crono, probablement perquè no n'hi ha. L'empresa que organitza esdeveniments d'aquesta mena arreu del món, afirma que les curses a la natura són un mercat que han de saber aprofitar els professionals i que tot plegat forma part de la indústria de l'esport. Com a excursionistes ens grinyola molt aquest mercantilisme de la natura i pot ser equiparable al consum de qualsevol recurs natural per obtenir rendiments econòmics. Les curses organitzades per entitats del territori, no exemptes de generar impacte, no tenen lucre i una dimensió més assumible. Aquestes haurien d'aportar valor afegit a participants i acompanyants per conèixer i respectar el territori encaixant amb valor positiu

els límits i restriccions si són justificades. Potser és un possible encaix en aquesta controvertida activitat d'organitzar grans esdeveniments en entorns fràgils. De totes maneres, els professionals pensen que la majoria d'aquestes curses no es podran sostenir en el temps i que només persistiran les curses amb ànima associades a marques corporatives.

Som ja al darrer dia de congrés i a la novena sessió, "Presentació nou canal Wikiloc de la FEEC". La sessió comença amb dades de la comunitat Wikiloc al món, que ja aglutina més de disset milions de membres amb més de seixanta milions de rutes compartides i 115 milions de fotografies publicades. Breument, ens expliquen les propietats de la plataforma en versió lliure i de pagament on apareixen valors afegits com el planejament de rutes, la dinamització d'activitats proposant la ruta del dia. També són conscients que la seva estructura no permet revisar el gran volum i que són els mateixos usuaris els qui han de valorar la qualitat del trac puntuant els autors o fent els comentaris adients si el rastre no és de qualitat o entra en propietats privades. Conscients que l'activitat que promouen genera impacte, fan donacions a més de vuitanta organitzacions que actuen per protegir el planeta. Seguidament, es fa la presentació del canal Wikiloc FEEC org on la federació garantirà l'autenticitat i verificació de les traces sota aquesta marca aportant un plus de qualitat als tracks. Inicialment, seran senders degudament homologats i les rutes que es vagin publicant a la revista Vèrtex. Aquest gran invent ens qüestiona la manca d'ètica digital pel que fa a la compartició de rutes noves fora de senders, que sovint poden facilitar l'arribada de nous usuaris sense cap mena de coneixement i

respecte a llocs gairebé verges, atrets per imatges espectaculars. En aquest cas, el canal FEEC org serà una bona eina per garantir que els itineraris publicats siguin camins consolidats amb drets de pas. Ens queda però la immensitat de la resta, que estaran sota la premissa de l'autoregulació d'una comunitat mancada de valors. Tocarà fer pedagogia en aquest àmbit a les entitats, sense deixar enrere la brúixola i el mapa de paper que a part de no fallar mai tenen resolta la manca d'ètica.

"Reptes i solucions per una pràctica esportiva més sostenible a l'hivern".

La desena sessió continua generant expectatives. Seuen a taula el secretari general de la ISMF, el president de DES org i una representació de la fundació Kilian Jornet. Tots coincideixen al gran repte de futur de les activitats d'hivern davant el canvi climàtic. Les accions macro necessàries a escala global per mitigar els efectes no es porten a terme i les microaccions a l'abast dels usuaris són aportacions que més enllà de sensibilitzar i prendre consciència no donaran resultats. D'altra banda el negoci turístic dels esports d'hivern vol resistir amb tecnologia tot i un futur desfavorable. La fundació Kilian aporta dades de les emissions generades pel turisme de neu. Gairebé un 74% s'atribueixen al transport, un 20% als allotjaments i el 6% restant al funcionament de les instal·lacions. Tampoc és cap novetat saber que la neu produïda té una alta demanda d'aigua i energia per ser processada. Que els impactes ambientals hi són presents. Modificacions del sòl amb anivellaments, construcció de basses artificials, canvis en la vegetació, alteracions a la fauna salvatge de dia i de nit amb contaminació acústica i lumínica. Tot això sense deixar de banda

les infraestructures sobre les glaceres per poder continuar gaudint de la neu mentre la temperatura va augmentant. Conscients que els objectius i les lleis de canvi climàtic no progressen ni es compleixen, amb noves moratòries que es dilaten en el temps, caldrà conformar-nos a utilitzar energies renovables pel funcionament de les instal·lacions, amb dir que ens cal més i millor transport ferroviari per fer més eficients i sostenibles els desplaçaments. Que les noves infraestructures es construïran amb la premissa 365, que diversifica l'oferta tot l'any i que restaurarem les zones afectades per tornar-les al seu estadi original quan l'activitat sigui finalda i desmantellin la instal·lació. Les curses d'esquí de muntanya es concentraran en l'entorn de les estacions d'esquí per optimitzar la seguretat i els recursos, amb el detall que les tintes pel marcatge damunt la neu ja són biodegradables. Tot plegat, un futur poc esperançador a llarg termini. Ja a la recta final, assisteixo a l'onzena sessió, "Ús públic i dret de pas als senders" a càrrec del Frederic Tormo del cos d'agents Rurals. És un home bregat en aquesta temàtica força embolicada per les diferents lleis amb drets i deures que es contradiuen. Partim de la base que tots els espais tenen propietat, pública o privada. Tenim dret a circular lliurement pel territori nacional, però també tenim el deure de respectar la propietat privada. Davant d'aquesta paradoxa apareixen les múltiples casuístiques de drets de servitud dels camins que poden ser obligatoris o voluntaris adquirits perpètuament o temporalment. La servitud obligatòria d'un camí ral potser perpètua, però la servitud

de pas voluntària que dona un propietari per passar una caminada pot ser només d'un dia. D'altra banda, l'administració local és qui ha d'inventariar i catalogar els camins i béns demaniais (públics) o particulars del seu municipi. Això suposa una despesa inicial important per documentar-ho, alhora que genera unes obligacions de manteniment dels béns públics definits que tornen a generar despeses. Sovint la manca de recursos dels municipis i la urgència d'altres prioritats fan que no interressi fer aquestes catalogacions per estalviar-se despeses. També alguns privats tenen poca disposició a cedir el pas per les responsabilitats civils que se'n deriven en cas que un usuari pateixi un accident dins la seva propietat. Per tant, no és senzill saber amb quins drets circulem pel territori i sovint la tasca d'organitzar una cursa o caminada requereix molt treball de camp. La situació entre usuaris i propietaris, lluny de millorar, tendeix a empitjorar. Persones seguint traces GPS que tant sí com no entren en una propietat privada o creuen un conreu acabat de sembrar perquè el wikiloc els diu que hem de passar-hi. Sovint les caminades organitzades d'una entitat tenen servituds de pas per un dia en una propietat concreta, però si un dels participants enregistra el track i el comparteix, el conflicte està servit. Al llarg de les tres jornades; hi hagué altres sessions paral·leles amb temàtiques igual d'interessants. Com a cloenda el president de la FEEC Jordi Merino es va comprometre a prendre bona nota de tots els reptes i deures sorgits d'aquest VII Congrés Excursionista Català.

Podeu llegir el resum i les conclusions a la pàgina web de la FEEC. <https://www.feec.cat/actualitat/noticies/el-vii-congres-excursionista-catala-marca-el-full-de-ruta/>

MOSTRA'NS LA TEVA COMARCA

Diu que “qui no té feina el gat pentina” i potser jo formo part d’aquest tipus de gent. Quan treballava a la Secretaria de la Unió Excursionista de Vic, parlava amb molta gent que volia anar d’excursió a la muntanya, però potser no estaven preparats per les sortides més exigents de la Secció d’Alta Muntanya. Doncs sol·licitaven de fer un excursionisme més tranquil, just quan en aquella època, els nostres companys de Senders, amb una trajectòria de més de vint-i-cinc anys s’havien jubilat, per falta de relleu generacional. Va ser en aquell moment quan va néixer el grup “Escampant la Boira”, i ara que ja farem 10 anys aquest mes d’Octubre, us presentem aquest nou projecte.

Pujant pel grau de Salfores

Un nou projecte del grup “Escampant la Boira” i la Unió Excursionista de Vic. Fa 10 anys, els desitjos dels nostres socis per tenir un grup d’excursionisme de mitja muntanya, va ser el motor de creació del grup “Escampant la Boira”. Ara, i escoltant també les seves inquietuds, us presentem un nou projecte anomenat: “Mostra’ns la teva comarca”.

Aquesta nova idea, neix amb la intenció d’engrescar entitats i grups excursionistes del nostre país per realitzar un intercanvi excursionista, cultural i de germanor. Es tracta de què en el període d’un cap de setmana, un centre excursionista prepari una sortida per una altra entitat visitant. En aquest intercanvi, el centre d’acollida mostrarà el que al seu parer és el més bonic i interessant de la seva terra. Aquest nou projecte no té un format definit i pot prendre diferents formes, des d’un cap de setmana sencer amb diferents activitats a una senzilla matinal de diumenge. El “com” no és el més important, el més important és la vostra participació! Moltes gràcies!

Per a més informació:
secretaria@unioexcursionistadevic.org

Primera sortida de "Mostra'ns la teva comarca" EL PRIORAT, TERRA DE SOMNIS

Els passats 15,16 i 17 de maig, vam tenir la gran sort de poder dur a terme la nostra primera proposta per aquest nou projecte i ens vam desplaçar al Priorat a Cornudella de Montsant.

Perquè aquesta comarca i no una altra? És una comarca que fa anys vaig visitar un mes d'octubre i vaig quedar meravellada dels colors de les seves vinyes: grana, vermell i groc, amb la serralada majestuosa del Montsant al fons i els seus petits pobles a les valls.

Quant busco a "Google" entitats excursionistes de la zona, la primera que em surt és l'Associació Excursionista de Cornudella de Montsant i sempre em deixo dur per les meves intuïcions, les quals no em solen fallar. Després de mirar la seva pàgina web, tinc clar que els vull conèixer. El primer contacte va ser amb l'Àngel Cortadelles, vicepresident de l'entitat i val a dir que és una persona amb un tracte exquisit i també un gran coneixedor de la seva terra.

Un primer grup arriba a la tarda a Cornudella i gràcies a la Montserrat Adzerias vicepresidenta de l'entitat, visitem la Cooperativa Modernista de vi més important de la zona, on amb garnatxa i carinyena, elaboren uns dels millors vins de la comarca.

Hem aconseguit fer un grup de 22 persones, tots sortim en horaris diferents, però a les 7 de la tarda ens espera l'Àngel i la Montserrat que han sigut els nostres estimats amfitrions, per desplaçar-nos cap a Siurana.

Els colors màgics dels conglomerats del congost de Fraguerau

La pujada per la carretera sinuosa, amb vistes a les parets escarpades, somni dels escaladors, ja és prou espectacular, però Siurana amaga molts més encants que descobrim gràcies a ells. La Presidenta de l'entitat, la Susanne Schmelzer ens fa de guia per la història i ens parla de la reina Mora, reconquestes i llegendes i poc a poc, recorrent els carrers de Siurana ens trobem amb les vistes espectacular sobre el pantà; quan el sol es comença a pondre, retornem de nou a Cornudella.

Fem la nostra estada a "Lo Refugi" allà hi dormim i sopem, potser fins i tot massa, perquè en Victor, està acostumat a donar sopar als escaladors i nosaltres ja tenim una edat!

Els nostres amfitrions, es varen encarregar dels nostres esmorzars, però el que

Perquè aquesta comarca i no una altra? És una comarca que fa anys vaig visitar un mes d'octubre i en vaig quedar meravellada

Amb l'Àngel, la Carme i la Montserrat de la junta de l'Associació Excursionista de Cornudella de Montsant

no s'imaginava ningú de nosaltres, és que ho faríem dins d'una galeria d'art. La Montserrat una persona vital, generosa i encantadora, és una artista espectacular, que amb els pòsits que genera la criaça dels vins, ha elaborat una tècnica de pintura que ens va deixar bocabadats. Els colors cobren moviment i ens porten a mons imaginaris. Gràcies Montserrat, per mostrar-nos el teu art!

Dissabte al matí ens desplaçem fins la Morera de Montsant per iniciar el nostre primer recorregut. La muntanya formada per conglomerats immensos, ens fa sentir petits a mida que anem avançant. Per entrar-hi ho fem pels passos anomenats, "graus", el primer de pujada és el Grau de Salfores, que ens porta a caminar per una cinglera amb unes vistes espectacular, a prova de valents sense vertigen. Anem pujant fins arribar al Clot del Cirer, on una roca immensa amb tota la base erosionada i amb forma de bolet ens fa parar, esmorzem i reprenem ruta fins al Piló de Senyalets punt més elevat del recorregut a 1.107 m. on hi ha un vèrtex geodèsic, aquí el vent se'ns emporta. Baixem pel Grau de la Grallera fins la Morera de Montsant.

Hem fet aquest recorregut, amb molta pedra rodada (còdols) i amb trams de petita grimpada, on sempre les mans expertes de la Glòria, guia de la Associació, ens ajuden a pujar.

Ha estat una descoberta de paisatge, però també de flora, amb espècies de gran bellesa, flors petites entre roques, amagades amb matolls, sort dels nostres guies que ens les mostraven, només ens va faltar veure florides les peònies.

Dinem en un dels restaurants amb més trajectòria de la zona, "La Morera del Montsant" gaudint dels plats típics de la zona, per anar a la tarda a la Cartoixa d'Escaladei.

A les cinc, la Susanne ens porta amb les seves explicacions al món dels Cartoixans. Com des de França s'instal·len en aquest racó de món, una ordre de monjos que treballen la terra i porten la cultura del vi. El seu Prior, era el batlle de la comarca, podia exercir justícia i segurament d'aquí ve el nom de la mateixa, Priorat. Quan al 1835 amb la "Desamortización de Mendizábal", els cartoixans han de marxar i deixar tots els seus béns en menys de dos anys, aquesta gran construcció resta abandonada. Hem pogut visitar, l'església, el claustre, el refector, una cel·la i com a novetat, una visita virtual amb ulleres de tres dimensions que ha entusiasmat a

L'església de Santa Maria de Siurana amb els núvols al fons

Tots els participants a l'indret del Clot del Cirer

tota la nostra colla. Acabada la visita, ens desplaçem altre cop a Cornudella per a sopar i dormir.

El diumenge al matí ens traslladem a Ulldemolins, situat a la vall del riu Montsant. En aquest cas, el recorregut és lineal i la Carme, vocal de l'entitat, ens fa de guia amb una parada per veure l'espectacle dels plegaments que ha patit aquesta terra al llarg dels anys. El recorregut fa baixada, seguim veient els grans conglomerats oligocènics, també balmes, cavitats i cingleres, fins arribar a l'ermita de Sant Bartomeu, on Fra Guerau practicava la vida d'ermità, sense comoditats i dedicat totalment a la perfecció espiritual. Continuem pel congost de Fraguerau, on les formes de roca conglomerada, fan

L'ermita de Sant Bartomeu on Fra Guerau hi feia vida d'ermità

volar la imaginació, "Els tres Juradets", "El Buda", "El cap del Bisbe", per anar a parar a les Cadolles Fondes, on el riu Montsant ha anant excavant la roca a dues bandes, deixant formes sinuoses d'una gran bellesa. Pugem per a anar a parar a l'ermita de Sant Antoni i Santa Bàrbara on hi ha un refugi per a 20 persones; en aquest lloc, vàrem poder gaudir d'una demostració de la construcció de paret de pedra seca. Seguim caminant cap a la nostra última parada, l'ermita de Santa Magdalena, coneguda com la catedral del Montsant, per la seva característica façana del primer renaixement. Finalment, tornem amb els cotxes a Ulldemolins per dinar a la Fonda Tolrà.

Crec que tots nosaltres volem agrair de tot cor, a tota aquesta gent meravellosa que ens ha acollit, mostrat i fet gaudir de la seva terra. En aquesta trobada no tan sols hem descobert uns paratges espectaculars, sinó que també hem conegut les seves problemàtiques, ens han traslladat els seus temors pel futur de la seva terra, hem vist el seu compromís per mantenir el seu llegat i sobretot crec que hem creat un vincle amb ells que no ens deixarà indiferents.

Ara amics, us esperem a la nostra comarca, fins aviat.

UN DIA, PER APROFITAR TOTA LA MOTXILLA

El 5 de juliol de 2025, un grup de persones ens trobem a Vic a les sis del matí per compartir cotxes i començar el nostre camí cap a Andorra. Els vehicles avancen junts fins al punt final de Plans de Ransol. Tothom sap que esperem pluja a partir de les dotze, així que comencem a caminar amb bon ritme.

El sender s'endinsa entre pins i boscos que s'alternen amb prats. La natura és d'un verd viu que gairebé et crida: "Hi soc, hi soc, aquí sí que hi ha aigua." Hi ha una bona pujada amb roques; l'aire és encara fresc, però el sol ja pica. La natura tan viva és un plaer per a tots els sentits. Quan arribem al refugi de la Vall del Riu, obert el 1981 i aquest estiu tancat per obres, el paisatge comença a canviar. Les ondulacions agradables donen pas a un terreny més inhòspit, d'alta muntanya. Les roques prenen un color d'estany platejat, les formes rodones es tornen punxeguts. Els arbres desapareixen; només hi ha arbustos, propis dels prats alpins d'aquesta altura.

La sortida al Pic de l'Estanyó ens va mostrar belles estampes del petit país

Després de la pausa per esmorzar, seguim amb una bona pujada en aquest terreny nou. En un punt, sota les pedres, hi passa un riu: només se'n pot sentir el murmurí potent, com si fos una autopista transitada que no pots albirar. La pujada és agradable fins arribar a la tartera, on és un pelet més difícil avançar si no hi tens gaire experiència.

Ens espera la vista del primer estany, amb una aigua fosca i brillant, un mirall d'estany. Fins aquest punt, tot és treure roba: fa calor.

Jo em trobo malament. Tota la força ha desaparegut de les cames. Estic prenent antibiòtic i fins ara no m'ha causat cap problema, però aquí sento que no puc més. Demano poder esperar aquí, però en Fermí em diu que a l'Estany Gran sí que puc esperar el grup, que tindrem contacte visual. Em sembla eterna la pujada fins a l'Estany Gran de la Vall del Riu. Un peu darrere l'altre, però gairebé no puc respirar. Som a 2.535 metres, i quan rebo el vent a la cara, ja veig l'estany entre muntanyes, com un santuari de tranquil·litat. La Marta decideix quedar-s'hi amb mi. El grup se'n va cap al pic, i nosaltres busquem un lloc més arcerat per descansar. Com que fa vent, agafo la caçadora de ploma que ni sé per què vaig ficar a la motxilla. Em dona la calor que necessito. Assegudes sobre el meu impermeable, badem a l'aigua, que mai deixa de moure's, encara que sembli tranquil·la. Hi entren els rierols, i sota la superfície hi ha un canvi constant de colors: rutes de l'aigua. Les dues hores, mentre el grup fa el pic de l'Estanyó, volen. Només semblen deu

La pluja va deixar veure el paisatge als impermeables

minuts. Jo m'adormo i em desperta un tro. En direcció cap al pic, a 2.915 metres, sento el nostre grup parlant, però de sobte ja no els veig: uns núvols valents salten d'una banda de la serra cap a la nostra. El dia d'estiu comença a tornar-se en un dia de tardor.

Nosaltres dues hem tingut temps per dinar; els altres només fan un mos. Quan tenim tot el grup, baixem amb passos ràpids. Alguns corren per les roques com si fos el terreny més habitual de la vida: altres avancen més lentament. La meua amiga es posa davant meu, i a la tartera segueixo les seves petjades. M'ajuda molt saber com passar-hi.

Cap al primer estany petit, parem per fer bon ús dels impermeables. Els impermea-

bles que ens acompanyen a tot arreu, però que poques vegades poden veure el paisatge. En un punt de l'itinerari, en Fermí para la colla ben escampada i forma un grup que, des d'aquest moment, avança junt sota la pluja constant.

Entre una pluja agradable i una de més forta, arribem al refugi. De fet, una de les portes està oberta i fem una pausa curta per beure i fer-hi un refrigeri.

Al cap d'uns minuts, en direcció contrària, venen uns joves francesos amb vambes, sense motxilla, i s'endinsen en la pluja i el vent, cap amunt. Nosaltres tenim sort i arribem als cotxes. Al recer del balcó de l'última casa, tothom dina i fa estiraments. No ha estat una sortida per a principiants: tothom ha pogut sentir les presses de la pujada i de la baixada. Encara no sabíem que, de tornada, tindríem tota mena d'embussos i un accident. Tenim sort d'arribar sense problemes, però en bona companyia ...el temps vola.

Sota les pedres, hi passa un riu: només se'n pot sentir el murmurí potent, com si fos una autopista transitada que no pots albirar

La primavera del 1926 començà amb una visita de la Secció d'Arqueologia del CEC convidada pels excursionistes vigatans. Aprofitaren l'ocasió per visitar els monuments de la ciutat i la tarda del quatre d'abril, dia de Pasqua, es feu una conferència al Temple Romà que va anar a càrrec de Francesc Blasi i Vallespinosa. L'amfitrió, viatger, fotògraf i excursionista experimentat, va tractar la història d'un viatge a Jerusalem que deixà

Participants de la Volta a Catalunya del 1926

entusiasmats a tots els assistents. El butlletí del CEV només deixà constància d'una sortida el mes de maig que els dugué a Savassona, Sau i Querós on calgué portar-se la minestra per a tot el jorn. La convocatòria fou sortir de la plaça de la Pietat a les quatre del matí. Tot i que ens pugui semblar molt aviat, aleshores, encara no s'aplicava l'horari d'estiu actual i el cert és, que, en aquella època ja començava a clarejar el dia quan iniciaren l'excursió. Sí que he trobat a La Gazeta el recull d'una excursió a Puig l'Agulla a finals d'abril organitzada per l'Associació d'Antics Alumnes Maristes de Vic entre els quals hi va assistir-hi Josep Pratdesaba. Feren un bon dinar amb xampany d'honor i de tornada berenaren a l'ermita de Sant Marc. Tot sembla indicar que la mateixa entitat excursionista vigatana començava a entrar en un període d'estancament.

Amb una mirada diferent m'ha encuriósit trobar força informació d'una cursa ciclista per Osona

**Lluís Santanach
i Noguera - Vic**

"Els excursionistes fa 100 anys"

que se celebrà el mes de juny amb trenta-dos inscrits. Sortí de Vic cap a Roda i Manlleu per tornar a Vic. Segurament era el preludi del gran esdeveniment esportiu de l'estiu del 1926 en el qual la ciutat de Vic acollí l'etapa de descans de la vuitena Volta Ciclista a Catalunya. Cent anys després, en un context més global, la ciutat acollirà al juliol el pas d'una etapa del Tour de França 2026.

Cent anys després, en un context més global, la ciutat acollirà al juliol el pas d'una etapa del Tour de França 2026.

Repassant els butlletins del CEC hi ha constància de què la secció d'esports de Muntanya, també realitzà una excursió per les nostres contrades. Anaren amb tren de Barcelona a Manlleu, continuaren a peu cap a la riera de les Gorgues, travessaren el Ter i pujaren a Sant Pere de Casseres per tornar cap a Vic on el ferrocarril els dugué altre cop a la capital. D'aquest període és rellevant un article extens i detallat d'una estada als Alps de Savoia a l'estiu del 1925. Tres alpinistes poc experimentats, gaudiren de diverses travesses i ascensions de la mà dels guiatges professionals

Les impressionants geleres dels Alps cent anys enrere

que els dugueren fins al cim del Mont Blanc. El relat de fa cent anys ja insinuava la massificació a petita escala dels grans itineraris només accessibles a bons alpinistes i a classes benestants. Cal dir que el reportatge va acompanyat d'imatges de glaceres generoses i vives que ara, han entrat clarament en regressió. Per contra, la contínua democratització i comercialització de les muntanyes ens porta a situacions límit com la que s'ha viscut aquesta primavera al cim de l'Everest amb col·lapses colossals. En un sol dia dues-centes setanta-quatre persones coronen el cim. El govern nepalès ha expedit gairebé cinc-cents permisos per aquesta temporada a un preu de quinze mil dòlars cada un. Els preus dels passatges per pujar al cim del món poden oscil·lar entre quaranta-cinc mil o cent mil euros en funció dels tipus de servei alpinístic, turista, turista prèmium i primera classe. Dit ras i curt, el Port Aventura Nepalès.

AQUÍ, ARA I AHIR

EL SANTUARI DE LA SALUT

En la foto antiga, tenim una imatge del santuari en un aplec de l'any 1910 que no ha variat massa respecte a l'aspecte exterior que l'edifici presenta avui en dia. L'any 1642, un pagès de Les Planes, va col·locar sota una balma de pedra, una imatge de la Verge, al costat de l'anomenada Font de la Salut, coneguda per les seves aigües miraculoses, per tal de demanar protecció contra les tempestes i una temporada de bones collites. Aviat, la balma es va protegir amb una petita capella,

Joan Conill - Vic

que en vista de l'afluència de fidels, es va engrandir al segle XVIII donant peu al primitiu edifici de l'església actual. Cap al segle XIX, tot el conjunt és va ampliar amb l'hostatgeria annexa, modernitzant-se definitivament a partir de l'any 2000 amb noves habitacions, adequació de l'entorn i una carretera asfaltada que hi facilitava l'accés. Avui també hi dona servei un excel·lent restaurant. Des d'aquesta balconada, situada a 1050 m, es té una magnífica perspectiva de la Vall d'Hostoles i la Vall d'en Bas, així com del Pirineu.

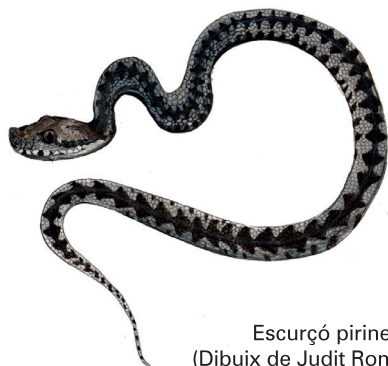
MALA HERBA

PENSAMENTS BÍFIDS

Em fan molta por, i és una por que no respon a un perill real, sinó que és certament una por atàvica, incrustada als gens, qui sap fa quantes generacions. També és una por compartida amb una immensa quantitat de gent, les serps no deixen indiferent a ningú. A qui no li fan por, el fascinen, i això es així arreu del món.

Les serps tenen un paper important en els mites humans, simbolitzant la saviesa, el mal, la regeneració, l'infinit. La serp d'Esculapi que a les farmàcies es recargola en una creu, ens parla dels verins que ens poden guarir, la serp que simbolitza el dimoni en la tradició cristiana; l'Uròbor, el cicle infinit de la vida; i la mort, la serp que muda la pell i reneix de si mateixa... Hi ha serps vetllant coves i guardant tresors, i hi ha serps gegantines als mars llunyans.

A Catalunya tenim uns quants mites relacionats amb serps: els serpents grossos i peluts (com el de Manlleu) que guarden amb gran zel una pedra preciosa. També hi ha nombroses històries de serps que s'alimenten de nit de la llet de les dones, i que per no fer plorar el nadó, li posen la punta de la cua a la boca com un xumet. També tenim coves custodiades per alguna serp gegantina o drac. I pensàvem que

Escurçó pirinenc
(Dibuix de Judit Roma)

les dones d'aigua, sovint es vestien de serp per passar desapercebudes.

Les nostres serps reals són molt més discretes que tot això. Hi han 11 espècies de serps catalanes, que s'agrupen en tres famílies: lampròfirs (serp verda) vipèrids (escurçons) i colúbrids (colobres).

Segurament també ens tenen por a nosaltres, doncs les hem menystingut i les hem matat sense motiu. Difícilment una serp ens farà mal si no la molestem. Cal ser curosos i deixar-les tranquil·les, ja que lògicament es defensen si es veuen en perill. I no oblidar, que dins l'entorn natural, els convidats som nosaltres.

La difícil relació que tenim amb les serps ha estat la seva condemna, sense altre motiu que la visió antropocèntrica del món. Però el món és molt més que el nostre punt de vista, i cada ésser té el seu motiu de ser dins l'encaix ecològic. La meua por atàvica, i la de tanta gent, en cap cas justifica que se'ls hi faci mal.

L'Uròbor

EL CIM DE SANT JERONI (Montserrat)

Mostrem de nou una postal antiga amb una imatge poc coneguda del pic més alt del massís de Montserrat (1.236 m). El primer edifici construït dalt el cim fou un oratori dedicat a Santa Maria, del qual se'n té constància a principis del segle XVIII. La petita construcció era de planta quadrada, amb una porta orientada al migdia i amb un òcul al damunt.

Al 1856, l'edifici es convertí en una estructura octogonal, més gran i més ferma, amb una barana a l'entorn que protegia als excursionistes de l'estimball. No va ser fins al 1912 quan s'hi instal·là una gran estàtua del Sagrat Cor que va coronar la construcció i el turó durant molts anys.

123 - MONTSERRAT

Cumbre de S. Jerónimo (1,236 m.)

Un xic més avall, al 1891 s'hi inaugurà la capella de San Jeroni i posteriorment, al 1929, l'estació de l'aeri, juntament amb el restaurant que hi havia en un altre turó proper. Les cròniques de l'època esmenten que en el restaurant s'hi llogaven binocles, però també escopetes per tirar trets a l'aire i escoltar el ressò entre les muntanyes. Curiosa distracció que avui ens semblaria de bojos!

Vista des del cim de Sant Jeroni

OSONA EN BTT
ARNAU CASAS MORATÓ
EDITORIAL ALPINA

L'Arnau Casas és un jove de 20 anys apassionat de la BTT. El seu interès per publicar una guia de rutes en BTT el va portar a conèixer en Joan Conill, autor de la guia "En BTT per Osona", publicada per l'editorial Cossetània l'any 2004.

El seu treball de batxillerat anomenat "La Plana de Vic i el medi rural a cop de pedal", guardonat amb el primer Premi de Treballs de Recerca de la Facultat de Geografia e Història, també el va esperonar a tirar endavant amb la idea de fer una nova publicació.

Amb una gran capacitat de treball, l'Arnau va incorporar totes les aportacions que en Joan li va plantejar. A partir del coneixement de les noves tecnologies i de la seva particular mirada sobre el territori, l'Arnau ens

presenta un seguit d'itineraris, amb noves variants, ampliant les possibilitats de les rutes clàssiques.

La guia consta de 16 itineraris, alguns dels quals poden ser ampliables fins arribar a les 20 propostes. Cadascuna amb la seva fitxa tècnica, on hi figura el perfil amb les cotes, la distància, desnivell i dificultat. La descripció dels accessos, un codi QR amb el track i els segments Strava de les pujades més rellevants de la ruta.

Més enllà de la descripció detallada del recorregut, a cada ruta l'Arnau amb mirada de geògraf, ens parla d'un aspecte vinculat al territori. Des de la geomorfologia, la climatologia, l'explotació forestal, la importància dels ecosistemes naturals, els recursos hídrics,... Temes que aporten informació complementària a l'abast de tothom.

Les aportacions de l'home al territori, també els té en compte, amb comentaris sobre la cultura popular, la gastronomia, o a través d'episodis de la història de l'excursionisme, o del passat.

Una guia amb els mapes de cada itinerari molt ben detallats, amb totes les fonts i elements del patrimoni natural i arquitectònic rellevants. Les fotografies del propi autor, conviden a descobrir la varietat de paisatges d'Osona.

No us perdeu el treball excel·lent d'un autor novell, amb mirada àmplia de territori, elaborat amb tot el rigor tècnic i recollint el llegat dels seus mestres.

Maria Pujol - Vic

ENTITAT

"FENT CAMÍ!" CAP A LA INCLUSIÓ

Diumenge 15 de març es va celebrar la caminada popular accessible "Fent Camí!", organitzada per la Taula d'Entitats de Diversitat Funcional de Vic, en el marc de la setmana de la Festa de l'Esport. Participants de totes les edats van compartir itinerari en tres recorreguts diferents (10, 5 i 2,5 km, sent aquest últim plenament accessible). Des de la Unió Excursionista de Vic es va col·laborar en el disseny dels traçats, a més de fer l'acompanyament en l'obertura i el tancament de la proposta.

MEMORIAL RAMON CASADEVALL 2026

La Tossa Rodona (2.601 m) va acollir el Memorial Ramon Casadevall, amb una sortida col·lectiva d'esquí de muntanya que

va aplegar 21 participants el passat diumenge 22 de març. La jornada va recordar el seu llegat com a impulsor de l'esquí de muntanya a l'entitat.

UNA MIRADA CARTOGRÀFICA ALS CIMS DELS PAÏSOS CATALANS

Dimecres 13 de maig, la sala Antoni Anguera i Puig va ser l'escenari de la presentació del mapa "Cims dels Països Catalans", de la mà dels geògrafs Santi Pocino i Jordi Ortiz, creadors d'aquest projecte cartogràfic que recull més de 700 cims del nostre

territori. Una proposta que uneix muntanya, geografia, excursionisme i toponímia dels territoris de parla catalana.

EL FESTIVAL EXPERIÈNCIES TANCA UNA NOVA EDICIÓ PLENA D'EMOCIONS

El Festival Experiències ha posat punt final a una nova edició després de cinc setmanes carregades de descobertes i testimonis inspiradors. Entre el 9 d'abril i el 14 de

maig, el cicle ha reunit quatre sessions que han transportat el públic a escenaris i realitats molt diverses, amb l'esperit d'aventura com a fil conductor.

L'ENTITAT CELEBRA L'ASSEMBLEA GENERAL DE SOCIS I SÒCIES

Dimarts 19 de maig va tenir lloc l'Assemblea General de socis i sòcies de l'entitat. Durant la sessió es van tractar diversos punts, com la ratificació de càrrecs de la junta, l'aprovació de l'acta i l'estat de comptes de 2025, el pressupost de 2026, les quotes de socis i sòcies per a l'any 2027 o el resum anual de les seccions i activitats realitzades. La trobada va finalitzar amb un torn obert de precs i preguntes.

LA SECCIÓ D'ORIENTACIÓ COMPLEIX 25 ANYS

25 anys de vida que han donat peu a un grup consolidat que aposta per la formació dels joves i la seva sòlida tecnificació, que combina les curses O-Peu amb les de MTB-O i amb el Rogaine i que compta amb un grup estable i potent d'orientadors i orientadores en les categories màster. Per commemorar aquesta data, la secció d'orientació ha creat un logotip com-

moratiu del vint-i-cinquè aniversari, obra del jove orientador Oriol Ylla-Català, que acompanyarà les diferents activitats que es realitzaran al llarg de l'any.

ACTIVITATS

LA RUTA DE LES ERMITES D'AMER

Diumenge 1 de març de 2026, 16 caminadors de la secció "Escampant la boira" van endinsar-se a la ruta de les ermites d'Amer, descobrint indrets emblemàtics com Santa

Brígida, Santa Lena i Sant Roc. Un recorregut singular que posa en valor la riquesa patrimonial del territori i la seva estreta relació amb la natura i el pas del temps.

AVENTURA EN FAMÍLIA ALS CINGLES DE BERTÍ

La sortida col·lectiva de la secció familiar als cingles de Bertí del passat 1 de març va transcórrer entre nombroses roques, una cavitat per explorar i una feixa ben estreta, explorant racons plens d'encant i sorpreses. Tot plegat, enmig de bon ambient i amb anècdotes per recordar.

CURS D'ESQUÍ DE MUNTANYA DE NIVELL 2

Enguany, el curs d'esquí de muntanya de nivell va tenir lloc en un entorn excepcional,

amb un gruix de neu extraordinari gràcies a les precipitacions recurrents d'aquest hivern. La pràctica i l'experiència al terreny són clau: cada sortida suma confiança i seguretat.

DOS CAPS DE SETMANA DE NEU I APRENTATGES

El curs d'esquí alpí d'aquesta temporada es va desenvolupar en unes condicions de neu immillorables. Entre les estacions de la Ma-

sella i els Angles, els i les cursetistes van tenir l'oportunitat de millorar la tècnica, gaudir de la pràctica i compartir moments de convivència. Una experiència ben positiva que ha deixat moltes ganes de repetir.

TRES CIMS AL MASSÍS DE CADIRETES

El passat diumenge 15 de març, una colla de 17 "escampadors de boira" va realitzar una sortida al massís de Cadiretes, assolint els cims del Puig de les Cols, el Montclar i el Puig Gros (tots tres inclosos als 100 Cims de la FEEC). La ruta va estar marcada per un vent insistent, núvols i algun moment exigent, però també per la bona companyia i les ganes de gaudir del camí.

SORTIDA HIVERNAL DE LA SAM AL PUIG DELS MORTERS

La sortida de la secció d'alta muntanya al Puig dels Morters de dissabte 21 de març de 2026 va regalar un dia radiant. Tot i que l'estat de la neu va fer el recorregut més exigent del previst i es va decidir deixar el cim per a una altra ocasió, el bon ambient i la cohesió del grup van marcar la jornada.

INICIACIÓ A LA VIA LLARGA: FORMACIÓ I PRÀCTICA

El curs d'iniciació a l'escalada de via llarga, ajornat inicialment pel mal temps, es va dur a terme el tercer cap de setmana de març. Dissabte, la jornada es va centrar en les maniobres al coll de Merolla i diumenge es van posar en pràctica els coneixements adquirits a Malanyeu.

AVENTURA EXIGENT A LA SERRA DEL CATLLARÀS

El passat dissabte 11 d'abril, la secció d'alta muntanya va tornar a gaudir d'una

sortida exigent, en aquesta ocasió, a la serra del Catllaràs. Els forts desnivells i el terreny tècnic van posar a prova el grup. Però l'esforç va quedar recompensat amb unes vistes panoràmiques espectaculars.

IMMERSIÓ AL COR DE LES FAGEDES

En plena explosió floral, es va gaudir d'una experiència enriquidora amb guiatge especialitzat que ha permès observar i entendre

millor el sotabosc de les fagedes del Collsacabra. Una jornada que va connectar a les persones participants amb la natura en el seu moment més viu.

TRESCANT PER LA SERRA DE BUSA

La darrera sortida col·lectiva familiar de diumenge 19 d'abril va transcórrer a la serra de Busa, una zona sovint desconeguda de la vall de Lord. Una jornada d'aventura amb vistes panoràmiques espectaculars, pas per cingles i, fins i tot, una calamarsada esquivada.

SORTIDA PRIMAVERAL PELS CAMINS DE LA GARROTXA

Diumenge 26 d'abril, el grup d' "Escampant la boira" va recórrer la Garrotxa en una ruta de clara essència primaveral. Entre camins carregats d'història, miradors privilegiats i racons emblemàtics, la jornada va transcórrer entre zones ombrívoles, fagedes, alzinars i prats verds.

L'ESCOLA ESPORTIVA TANCA EL CURS A VALLCEBRE

L'Escola Esportiva ha posat el punt final al curs amb la darrera sortida col·lectiva del

passat dissabte 9 de maig a Vallcebre, en una jornada marcada per l'esport, la convivència i el bon ambient entre infants i famílies. La via ferrada va ser una de les grans protagonistes, però també es va practicar escalada en roca. Totes dues opcions van despertar entusiasme tant entre els més experimentats com entre aquells que s'hi estrenaven per primera vegada.

ASCENSIÓ A LES PENYES ALTES DEL MOIXERÓ DES DE GRÉIXER

Dissabte 23 de maig, la SAM va ascendir a les Penyes Altes de Moixeró des de Gréixer, passant per la Canal de la Serp. Una

sortida amb calor de ple estiu, prats verds i grans vistes d'un Pirineu encara ben nevât, on es va gaudir d'un paisatge molt diferent dels anys anteriors de sequera.

ROGAINE SOLIDÀRIA EN COL·LABORACIÓ AMB EL FESTIVAL MANS

La 2a edició de la Rogaine Solidària de Vic, organitzada per la secció d'orientació en col·laboració amb el Festival Mans, va transcórrer des del centre de la ciutat fins al Puig dels Jueus, passant per Gurb i la zona esportiva. Una quarantena de participants van delectar-se amb la proposta sense deixar-se intimidar per les altes temperatures.

RESULTATS ESPORTIUS

RELLEVANT ACTUACIÓ AL CAMPIONAT D'ESPANYA DE VERTICAL

El cap de setmana del 28 de febrer i l'1 de març de 2026, l'estació d'esquí Aramon Formigal-Panticosa va acollir el Campionat d'Espanya de Vertical, amb una destacada participació de dos socis de l'entitat. L'Albert Ballús va aconseguir una meritòria tercera posició absoluta amb un temps de 31:45.4 en un recorregut exigent. En la categoria M65, en Pere Roviró es va proclamar campió després d'aturar el cronòmetre en 1:11:39.0.

LA PRÈVIA DE LA NIT DE L'ESPORT VIGATÀ

Dilluns 9 de març al vespre, el Mas Osona va acollir la prèvia de la Nit de l'Esport Vigatà, amb l'entrega de diplomes als i a les esportistes de l'entitat: Martí Bruguera Martorell, Jordi Bruguera Rosés, Guinedell Faja Sanjaume, Jana Lüscher Alemany, Ona Meseguer Andreu, Berta Meseguer Flaqué, Aida Mir Casademunt, Laia Ordeig Barri,

Airina Sales Turró, Rosa Maria Sanjaume Parés, Bernat Selva Torras, Martí Vallbona Ylla-Català, Arnau Ylla-Català Vila i Oriol Ylla-Català Vila.

PAPER DESTACAT A LA GALA DE LA NIT DE L'ESPORT VIGATÀ

La Unió Excursionista de Vic va tenir una actuació destacada a la Nit de l'Esport Vigatà, amb diversos esportistes premiats i finalistes. Martí Costa va ser reconegut com a millor esportista promesa masculí i Maria Ramírez Tió com a millor esportista promesa femenina, a més de quedar

finalista com a millor esportista absoluta. L'equip femení de relleus de l'entitat també va ser finalista a millor equip promesa femení. En les categories veteranes, Jordi Sales Rovira va ser finalista a millor esportista veterà, mentre que Cristina Bertran Prat i Adela Illamola Colomé ho van ser en la categoria de millor esportista veterana. La gala també va reconèixer la direcció i els col·laboradors del rocòdrom Joan Colet per la seva tasca de promoció de l'escalada i l'esport a la ciutat.

RESULTATS ESPORTIUS DE LA SECCIÓ D'ORIENTACIÓ

AGENDA

ACTIVITATS

5 de juny: 13a Pujada Solidària a la Creu de Gurb i Festa d'Estiu de la Unió

13 i 14 de juny: Sortida col·lectiva SAM a la serra d'Ensiya

14 de juny: Sortida Escampant la boira al Santuari de la Mare de Déu del Món

14 de juny: Cursa d'orientació popular a Santa Eulàlia de Riuprimer

23 de juny: Actes de la Flama del Canigó, focs de Sant Joan. Equip de Foc i regeneració de la flama al cim del Canigó, coll d'Ares i plaça Major de Vic

Del 29 de juny al 31 de juliol: Casal esportiu d'estiu

1 de juliol: 10a Cursa popular nocturna Els 7 Portals

Del 8 al 10 de juliol: Estada d'estiu a Taradell

9 de juliol: Actes de commemoració del 60è aniversari del segrest de la Mare de Déu de Núria

Del 14 al 17 de juliol: Estada d'estiu a Ribes de Freser

19 i 20 de setembre: XIX edició Olla de Núria

TOT L'AGOST la secretaria romandrà tancada per vacances

juny_2026 / setembre_2026

+ INFORMACIÓ

93 885 51 20

www.unioexcursionistavic.org

secretaria@unioexcursionistavic.org

VAL LA PENA ANAR-HII

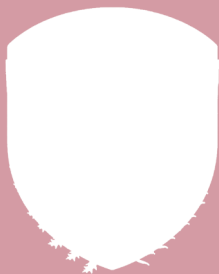

SANT JOAN DE CODOLAR

Construït en aquest lloc tant bucòlic al peu del Montsant pels monjos cartoixans al segle XV; avui, a maig de 2026, el lloc m'ha decebut una mica. Un entorn que gràcies als ermitans i ermitanes que al llarg del temps hi han viscut, sempre estava pulcrament net i ordenat; avui presenta un aspecte poc cuidat, ple de pinassa, deixalles, racons barrats amb cintes de "no passar" i un gran esfondrament del terreny davant l'ermita que no tindrà un pressupost barat de reparació. Segurament que hi deu anar algú de manera puntual a netejar quelcom i a donar menjar als gats que viuen a l'entorn, però no sembla que en aquests moments, s'hi visqui de manera regular.

Josep P.

Des d'aquest espai ens agradaria que ens enviéssiu alguna foto d'aquell racó on us agrada anar a badar una estona; aquella ciutat que us va encantar en aquell viatge o aquell paisatge que un dia us va embadalir. Us agraïrem ens acompanyeu la foto amb un parell de ratlles amb el vostre comentari. Esperem les vostres imatges! Podeu enviar-ho amb el vostre nom i població al correu electrònic: secretaria@unioexcursionistavic.org indicant que és per aquest espai de El Butlletí.

Paper 100% reciclat